

9 ADA

Prens Adaları
Su Altı Yaşamı

Princes' Islands
Underwater Life

Dokuz Ada

İstanbul'un Dokuz Canı

Nine Islands

İstanbul's Nine Lives

Alp Can
Ege Evrim Ertekin
Ateş Evirgen

Sergi / Exhibition
27 Eylül / Sept 2025
19 Nisan / April 2026

SU ALTI FOTOĞRAFÇILARI VE FILMCİLERİ DERNEĞİ

Dokuz Ada

İstanbul'un Dokuz Canı

Marmara Denizi'nde bir Farkındalık Projesi

Marmara'nın yüreğinde, geçmişin sessiz tanıkları gibi sıralanır dokuz ada.
Her biri, suyun altında nefes alan bir başka hayat, bir başka hikâye...
2025 yılında gerçekleştirdiğimiz dalışlarla bu adaların derinliklerine indik,
İstanbul'un suda yatan dokuz kalbinin sesini dinledik.

Gördük ki; hayat hâlâ orada...

Mercanların arasında süzülen balıklar, kayalara tutunmuş umutlar var.

Ama aynı zamanda bir çöküş de var...

Müsilajın sessiz isyanı, hayalet ağların ölümcül tuzaklarıyla örülmüş bir tehlike.

Denizin belleğinde biriken ihmaller, güzelliğin gölgesine sızıyor.

Bu kitap; hem maviliklerin sunduğu büyüü,

Hem de onu tehdit eden karanlığı gözler önüne seriyor.

Çünkü bu dokuz can, sadece birer ada değil;

İstanbul'un, Marmara'nın ve geleceğimizin soluduğu ortak bir nefes...

Nine Islands

İstanbul's Nine Lives

An Awareness Project in the Sea of Marmara

*In the heart of Marmara, nine islands stand like silent witnesses of the past.
Each one, a life that breathes beneath the water, a story waiting to be told.
In 2025, through our dives, we descended into their depths,
listening to the voices of Istanbul's nine hearts that rest within the sea.*

*And we saw that life is still there...
Fish gliding among the corals, hopes clinging to the rocks.
But we also witnessed a collapse...
The silent rebellion of the mucilage, the deadly snares woven by ghost
nets.
Neglect, etched into the sea's memory, creeps into the shadow of its beauty.*

*This book unveils both the wonder the blue depths bestow
and the darkness that threatens to consume it.
For these nine lives are not mere islands—
they are the shared breath of Istanbul, of Marmara, and of our future.*

4

Dokuz Ada - İstanbul'un Dokuz Canı

ISBN: 978-975-98662-2-8

© Su Altı Fotoğrafçıları ve Filmcileri Derneği (SUFOD)
(<https://sufod.org.tr>)

Ocak 2026 (E-kitap)

Kitap tasarımı ve uygulama: Alp Can
Arka kapak fotoğrafı: Murat İnan

Bu eser e-kitap olarak hazırlanmıştır.
Kaynak gösterilmeksizin bir bölümü veya tamamı kullanılamaz.
Kitabın içinde yer alan fotoğraflar sahiplerine aittir.

Nine Islands - Istanbul's Nine Lives

ISBN: 978-975-98662-2-8

© Association of Underwater Photographers and Filmmakers (SUFOD)
(<https://sufod.org.tr>)

January 2026 (E-book)

*Book design and implementation: Alp Can
Back cover photo: Murat İnan*

This work has been prepared as an e-book. No part of it, whether in whole or in part, may be used without proper citation. The photographs included in the book belong to their respective owners.

İçindekiler (Contents)

Fotoğrafçı - Fotoğraf Dizini **6**

Tür Dizini **7**

Önsöz **8**

Teşekkürler **12**

Dokuz Ada - İstanbul'un Dokuz Canı **14**

Adalara Kısa Bakış **14**

Adalar'ın Jeolojik ve Ekolojik Özellikleri **16**

Marmara Denizi'nin Su Altı Özellikleri **17**

Photographer - Photographs Index **6**

Species Index **7**

Preface **10**

Acknowledgements **12**

Nine Islands - İstanbul's Nine Lives **19**

A Brief Look at the Islands **19**

Geological and Ecological Features of the Islands **21**

Underwater Features of the Sea of Marmara **22**

Burgazadası **24**

Büyükada **34**

Heybeliada **48**

Kaşıkkadası **62**

Kınalıada **72**

Sedef Adası **82**

Sivriada **88**

Tavşan Adası (Neandros) **98**

Yassıada **108**

Vordonisi Kayalıkları (*Rocks*) **122**

Musilaj (*Musilage*) **128**

Hayalet Ağlar (*Ghost Nets*) **140**

Kamera Arkası (*Behind the Scenes*) **144**

Sergi'den (*from the Exhibition*) **148**

Su Üstünden Kareler (*Moments above the Surface*) **152**

6

Alp Can **46, 47, 50, 57, 58, 59, 60, 61, 65, 71, 116, 138**

Ateş Evirgen **84, 85, 86, 100, 104, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 141, 142, 143, 145, 146, 147**

Azem Yıldız **92**

Bahar Taymaz **94**

Banu Camuzcu **38**

Bengü Yücebalkan **91**

Berhan Taşdelen **51**

Can Türktan **95**

Cem Özoral **26, 64**

Eda Çingı **37, 124, 125, 126**

Ege Evrim Ertekin **103, 106, 113, 115**

Eren Baştanoğlu **36**

Ferhan Coşkun **93, 96**

Hakan Alkan **78**

Hanife Küçükler **75**

Hasan Acül **29, 97**

Hasan Gez **121**

İmran Dora **77**

İrfan Çalo **42, 43, 110**

Mehmet Çelik **40, 74**

Meltem Taşdelen **30, 31, 32, 114, 119, 120**

Milan Kocameşe **52**

Murat İnan **44, 45, 105, 112, 118, 157**

Murathan Yıldız **54, 55, 67, 146**

Ozan Tosun **33**

Öykü Yener **79, 80, 102**

Saruhan Singen **66**

Seracettin Gökçen **56, 68, 111**

Serço Ekşiyan **129**

Serdar Avcı **101**

Tunç Öğüt **28**

Turan Ertan **39**

Türker Tunalı **53, 76, 81, 117, 127**

Yasemin Dora **90**

Anemon (*anemone*) **31, 40, 52, 54, 75, 79, 113, 120**

Çirçır (*wrasse*) **139**

Deniz hıyarı (*sea cucumber*) **45, 80, 81**

Deniz kalemi (*sea pen*) **50**

Deniz kestanesi (*sea urchin*) **43, 58, 97, 138**

Deniz salyangozu (*sea slug*) **32, 33, 46, 47, 59, 74, 95, 116, 119, 124, 126**

Deniz yıldızı (*sea star*) **38, 69**

Denizanası (*jellyfish*) **55, 65, 87, 91, 103, 105**

Hani (benekli) (*comber*) **53, 96**

Hayalet ağ (*ghost net*) **141, 142, 143**

Horozbina (kâküllü) (*tentacled blenny*) **36, 77, 101**

Horozbina (kelebek) (*butterfly blenny*) **51, 57, 102**

İskorpit (*scorpionfish*) **106**

İstakoz (*lobster*) **66, 67, 118**

Kayabalığı (ince) (*slender goby*) **71**

Kayabalığı (kırmızı dudaklı) (*red-mouth goby*) **29, 39**

Kayabalığı (kömürcü) (*black goby*) **64, 76**

Kırlangıç (*gurnard*) **61, 133**

Lipsoz (*red scorpionfish*), **104, 112, 134**

Mürekkep balığı (*cuttlefish*) **30**

Müsilaj (*musilage*) **130-139**

Pina (*noble pen shell*) **106**

Sünger (*sponge*) **70**

Taraklı hayvan (*scallop*) **60**

Taş mercan (*cup coral*) **121**

Trakonya (*greater weever*) **78**

Tulumlu hayvan (*sea squirt*) **56**

Tüplü kurt (*tube worm*) **110**

Tüy deniz yıldızı (*feather sea star*) **27, 37, 44, 115**

Vatoz (ray) **68**

Yengeç (*crab*) **26, 31, 42, 70, 96, 125**

Yumurta (kalamar) (*egg mass, squid*) **93**

Yumurta (salyangoz) (*egg mass, veined rapa whelk*) **94**

Yumuşak mercan (*soft coral*) **28, 41, 84, 85, 86, 92, 100, 107, 111, 114, 130, 131, 132**

8

Marmara Denizi, Karadeniz ve Ege Denizi'nin birleştii noktada yer alan, farklı tuzluluk ve sıcaklık değerlerine sahip, dünyada benzeri az bulunan özel bir iç denizdir. Bu özgün yapısı, deniz tabanında katmanlı bir yaşam oluşturarak farklı canlı türlerinin bir arada bulunmasına olanak tanır. Ancak son yıllarda kirlilik, aşırı avlanma ve küresel ısınma gibi nedenlerle Marmara Denizi'nin hassas ekosisteminde ciddi bozulmaların yaşandığı göstermektedir. Bunun en tipik örneği 1989 yılından bu yana süre gelen ve 2021 yılında zirve yapan “musilaj felaketi”dir. Maalesef bu kitabın hazırlandığı tarihlerde Adalar Bölgesinde musilaj tekrar görülmeye başlamıştır.

Su Altı Fotoğrafçıları ve Filmcileri Derneği (SUFOD), bu tehditlere dikkat çekmek ve toplumsal farkındalık yaratmak amacıyla “**Dokuz Ada – İstanbul'un Dokuz Canı**” adlı farkındalık projesini hayata geçirdi ve bu sayede **Prens Adaları** çevresindeki su altı yaşamını belgeleme kararı olarak ve 2025 yılının yaz ayları boyunca kaydedilen görüntülerden oluşan bir seçkiyi bir sergi vasıtasıyla kamuoyuna sundu. Söz konusu projenin kısa öyküsüne [buradan](#) ulaşılabilir.

SUFOD'un düzenlediği bu kapsamlı etkinlik dizisinin amaçları arasında (i) Prens Adaları'ndaki su altı biyolojik çeşitliliğin kayıt altına alınması ve tarihsel bir kesit

olarak kamuoyuyla paylaşılması, (ii) bu canlıların tanıtılarak kamu farkındalığının artırılması, (iii) bölgenin karşı karşıya olduğu çevresel tehditlerin görünür kılınması ve (iv) **Türkiye Su Altı Canlıları Platformu (TUSACAN)**¹ hakkında bilgilendirme ve katkının artırılması yer aldı.

Haziran ila Eylül 2025 aralığında gerçekleştirilen keşif etkinliklerde, Prens Adaları olarak bilinen dokuz farklı adanın belirli noktalarında sıkıştırılmış hava ile 0 ila 40 metre derinliğe kadar yapılan dalışlarda canlı türleri kaydedildi. On beş-yirmi kişilik gruplar halinde, altı gün içinde on dört dalış gerçekleştirilerek bölgenin su altı yaşamı ayrıntılı şekilde görüntüledi.

Proje süresince çevrimiçi sunumlar, su altı fotoğrafçılığı, deniz biyolojisi ve çevre farkındalığı konularında bilgi paylaşımı yapıldı.

Projenin somut çıktıları olan ve dalışlar sırasında çekilen fotoğraflar, üç farklı kategoride (Türler ve Biyoçeşitlilik, Su Altı Manzarası, Anlatımlı Fotoğraf) değer-

¹ Türkiye Su Altı Canlıları Platformu (TUSACAN – www.tusacan.org), ülkemiz denizlerinde yaşayan canlı türlerini tanıtan, yıllar içinde yaşanan değişimleri canlı temelli olarak belgeleme amacını hedefleyen dijital bir veritabanı platformudur. “Dokuz Ada – İstanbul'un Dokuz Canı” projesi, bu platformun daha geniş izleyici kitlesiyle ulaşmasını da hedeflemiştir.

lendirilerek jüri oylaması ile elemenden geçirildi ve sergide yer almaya hak kazandı. Sergi, Büyükkada'daki Taş Mektep'te 27 Eylül'de kapılarını izleyenlere açtı ve yaklaşık altı ay boyunca ziyaretçilere açık kaldı.

Sergiye olan yoğun ilgi, adeta elde edilen görsel zenginliği kalıcı hale getirme zorunluluğunu gerektirdi. Bunun üzerine SUFOD üyeleri olarak bizler Haziran-Eylül 2025 tarih aralığında kaydedilen türleri sergide yer alan ölçütlere göre bir kez daha gözden geçirerek 104 adet fotoğrafın ve 38 türün bu e-kitapta yer almasına karar verdik. Amacımız, belli bir tarih aralığında kaydedilen türleri sonraki kuşaklara aktararak tarihsel bir kesit sunmaktır.

Yararlı olması dileğiyle;

Alp Can
Ege Evrim Ertekin
Ateş Evirgen

The Sea of Marmara, where the Black Sea and the Aegean meet, is one of the world's rare inland seas with its own unique balance of salinity and temperature. This distinctive structure creates layered habitats on the seafloor, making it possible for many different species to thrive side by side. Yet in recent years, Marmara's delicate ecosystem has been under serious threat from pollution, overfishing, and climate change. The most visible sign of this damage has been the outbreak of "marine mucilage"—first recorded in 1989 and reaching a devastating peak in 2021. Sadly, while this book was being prepared, mucilage began to reappear in the waters around the Princes' Islands.

*In response, the **Association of Underwater Photographers and Filmmakers (SUFOD)** launched "**Nine Islands – Istanbul's Nine Lives**", a project designed to draw attention to these threats and raise public awareness. As part of the project, the underwater world surrounding the Princes' Islands was documented, and in the summer of 2025, a selection of these images was shared with the public through an exhibition. The brief history of the project can be accessed [here](#).*

The project, which was held by SUFOD had four main goals: (i) to document the marine biodiversity of the Princes' Islands and present it as a snapshot in time,

*(ii) to introduce the species and inspire greater awareness, (iii) to highlight the environmental challenges facing the region, and (iv) to inform the public about the **Turkish Underwater Life Platform (TUSACAN)**¹ and encourage participation.*

From June to September 2025, dives were carried out at various points around all nine islands. Using compressed air, divers recorded species at depths of up to 40 meters. Over the course of six days, groups of 15–20 divers completed fourteen dives, capturing the richness of marine life in great detail. Alongside the dives, online talks and presentations were organized, sharing insights into underwater photography, marine biology, and environmental stewardship.

The photographs taken during these dives—the most vivid outcome of the project—were later reviewed in three categories: Species and Biodiversity, Underwater Landscapes, and Narrative Photography. After a jury selection, the

¹ The Turkish Underwater Life Platform (TUSACAN – www.tusacan.org) is a digital database designed to introduce the marine species living in our seas and to document, through species-based records, the changes that take place over time. The "Nine Islands – Istanbul's Nine Lives" project also aimed to bring this platform to a wider audience.

chosen images were displayed in an exhibition at Taş Mektep in Büyükkada, which opened on September 27 and remained open to the public for nearly six months.

The enthusiastic response to the exhibition made it clear that this visual record needed a more permanent home. For this reason, we revisited the material collected between June and September 2025, reviewed it again according to the exhibition criteria, and selected 104 photographs and 38 species to include in this e-book. Our hope is to preserve a moment in time and pass it on to future generations as both a reminder and an inspiration.

We hope you enjoy exploring it.

*Alp Can
Ege Evrim Ertekin
Ateş Evirgen*

“**Dokuz Ada, İstanbul’un Dokuz Canı Sergisi**”, yalnızca bir fikirle değil, birlikte atılan adımlarla su altına gönül vermiş 34 su altı fotoğrafçısının birlikte çalışarak ürettiği canlı/cansız nesnelerin fotoğraflarıyla hayat buldu.

Bu yolculuğa, bizlere kapılarını açan **İstanbul Büyükşehir Belediyesi** (İBB) ile başladık. **İBB, İBB Sanat** ve **Taş Mektep** bu projenin sonunda açtığımız sergiye ev sahipliği yaparak kültüre ve çevreye duyarlı duruşlarını bir kez daha gösterdiler.

Kitabın ön ve arka kapağının, ayrıca sergi afişinin tasarımı için **Murat İnan**’a; fotoğraflarda yer alan türlerin belirlenmesinde değerli yardımları için Doç. Dr.

Cem Dalyan, Doç. Dr. **Eda Nur Topçu** ve Dr. **Baki Yokeş**’e; tüm fotoğrafların Büyükkada’daki **Taş Mektep**’in Salonunda sergilenmesi için fotoğraf baskılarına destek olan, serginin gerçekleşmesini mümkün kılan değerli sponsorumuz **Blue Desk** firmasına çok teşekkür ederiz.

Dalış organizasyonlarımıza destek vererek Marmara’nın derinliklerine ulaşmamıza olanak sağlayan dalış sponsorlarımız **Ada Emlak**, **Club Sporium**, **Marmara Sualtı Merkezi**, **Lazy Seal**, **Prosen**’e katkıları için minnettarız.

SUFOD olarak denizin sesine kulak veren, bu yolculuğa ortak olan herkese gönülden teşekkür ederiz.

Acknowledgments

The “**Nine Islands – İstanbul’s Nine Lives Exhibition**” came to life not only as an idea, but through the collective effort of 34 dedicated underwater photographers who, side by side, captured images of both living and non-living elements beneath the sea.

This journey began with the support of the **İstanbul Metropolitan Municipality (İBB)**. By opening their doors to us, and later through **İBB Art** and **Taş Mektep** hosting the exhibition, they once again demonstrated their commitment to culture and the environment.

We are deeply grateful to **Murat İnan** for the design of front and back cover of the book; Assoc. Prof. **Cem Dalyan**, Assoc. Prof. **Eda Nur Topçu** and Dr. **Baki**

Yokeş for their valuable contributions to identify the species; our sponsor **Blue Desk**, whose support for photo printing made it possible to display the entire collection in the exhibition hall of **Taş Mektep** on **Büyükada**.

We also thank our dive sponsors—**Ada Emlak**, **Club Sporium**, **Marmara Sualtı Merkezi**, **Lazy Seal**, and **Prosen**—for their contributions, which allowed us to reach the depths of the Marmara Sea and carry out our diving program.

Finally, as **SUFOD**, we extend our heartfelt thanks to everyone who listened to the voice of the sea and became part of this journey with us.

14

Adalar'a Kısa Bakış

Adalar, Prens Adaları, İstanbul Adaları ya da **Kızıl Adalar** olarak bilinen ve İstanbul'un Anadolu Yakası'nın güney kıyılarının açıklarında, Marmara Denizi'nin kuzeydoğu kesiminde yer alan, takımadadır (**Görsel 1**). Adalar, tarih boyunca çeşitli kaynaklarda ve dönemlerde çeşitli adlarla anılmıştır. Bunların en yaygını Batı kaynaklarının kullandığı "Prens Adaları" ya da "Prensler Adaları"dır. Bu ad, Bizans döneminde soyluların, prenslerin, patriklerin hatta imparatorların sürgün yeri olarak kullanıldıkları; kimi kaynaklara göre de, Bizans İmparatoru II. Justinus'un 567'de Büyükada'da görkemli bir saray ve manastır yaptırdığı için verilmiştir.

Adaları merkez ve çevre olarak iki büyük gruba ayırmak mümkündür. Büyüklü küçüklü 9 ada ve kıyıya yakın iki kayalıktan oluşur. **Büyükada, Heybeliada, Burgazada** ve **Kaşık Adası** merkez grubudur. Bu adalar, çevredeki **Sedef Adası, Tavşan Adası (Neandros), Yassıada, Sivriada** ve **Kınalıada**'dan daha yüksektir.

Adalar, İstanbul ilinin en az nüfuslu ilçesi olup toplam yüzölçümü 16 kilometrekaredir. Adaların beşinde (Büyükada, Heybeliada, Burgazada, Kınalıada ve Sedef Adası) yerleşim vardır. Sivriada, Yassıada, Kaşık Adası ve Tavşan Adası'nda ise sürekli ve düzenli yerleşim yoktur. İstanbul'un Kayıp Adaları olarak bilinen kıyıya yakın kayalıkların ise MS 1010 yılındaki depremde batmış olan **Vordonos (Vordonisi) Adaları**'nın zirveleridir (**Büyük Vordonos, Küçük Vordonos**). Adaların Küçükalyalı Mendireğinden uzaklıkları; Büyükada'nın 4, Heybeliada'nın 3,3, Burgazadası'nın 3,7, Kınalıada'nın 2.8 deniz milidir. Karaya en uzak olan ada ise Tavşan Adası olup uzaklığı 13,5 deniz milidir. Yassıada ve Sivriada hariç, Adalar en batıdaki Kınalıada'dan en doğudaki Sedef Adası arasında kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda 12 km'lik bir hatta dizilidir. Boyu en uzun ada, Büyükada (5,200 km), eni en geniş ada ise Heybeliada (2 km) dir.

İlçenin iklimi, genel olarak İstanbul iklimine benzer. Akdeniz ve Karadeniz iklimleri arasında bir geçiş niteliği gösterir. Akdeniz iklimi, Adalarda da etkisini açıkça gösterir. Bu iklime özgü yaz kuraklığı, Adalar ikliminin önemli bir özelliğidir. Bu nedenle de sıcaklık, İstanbul ortalamalarına göre yüksektir. Yazları kurak, kışları ve baharları yağışlı geçer. Adaların rüzgâr rejimi de İstanbul ile benzerlik gösterir.

Görsel 1. Prens Adaları Kuzey Marmara Denizinde, İzmit Körfezi'nin su üstünde kalmış parçalarıdır. Marmara Denizi'ndeki toplam 25 adadan dokuzu bu kapsamdadır.

Kuzey Anadolu fay hattının hemen kuzey doğusunda yer alırlar.

Durgun bir havanın ardından önce güney rüzgârları başlar, onu kuzey rüzgârları izler. Kışları Balkanlardan esen karayel, Adaları etkisi altına alır. Arada da doğu

rüzgârları eser. Mayıs ayından itibaren Karadeniz üstünden esmeye başlayan meltem ile Adalar, yaz gecelerini tatlı bir serinlik içinde geçirir. Sonbahar, kış

ve ilkbaharın ilk aylarında da ılık lodos eser. Adalar ikliminin bir diğer özelliği de sağlığa elverişli olmasıdır.

Adaların toprağı, demir oksitli kırmızı topraktır. Kızıl Adalar olarak isimlendirilmesinin nedeni de budur. Kireç tabakalarına karışmış bol miktarda demir filizi toprağa kızıl bir renk verir. Bu toprak, ağaç, meyve, sebze, çiçek tarımına elverişlidir. Çevre maden bakımından zengindir.

Günümüzün Adalar İlçesi, Büyükada'da Maden ve Nizam, ayrıca Kınalıada, Burgazada, Heybeliada olmak üzere beş mahalleden oluşur. Sedefadası, Büyükada Maden Muhtarlığı'na bağlıdır. İlçenin merkezi Büyükada'dır. Toplam 20.000 civarında konut, 2500 civarında işyeri bulunan ilçede, bu yerlerin yüzde doksana yakını sadece yazın faaldir. Adalarda 899 adet tarihî eser bina bulunur. Adaların elektrik sistemi, Bostancı'dan Kınalıada'ya, Küçükyalı'dan Burgazadası'na, Dragos'tan Heybeliada ve Büyükada'ya, Kartal'dan Büyükada'ya (Sedefadası da Büyükada'dan beslenir) olmak üzere beş ayrı deniz kablosu ile karşılanır. Adalara, coğrafi konumları nedeniyle yalnızca deniz yoluyla (vapur, motor ve deniz otobüsleri) ulaşım sağlanabilmektedir. Adalardan en yakın noktaya ulaşım 25 dakika sürerken, en uzak noktadan ulaşım yaklaşık 1,5 saat sürer. 2022 verilerine göre Adaların toplam nüfusu 16.372'dir. Yalnızca Büyükada, Haybeliada, Burgazada ve Kınalıada'da sürekli yerleşim vardır. Posta kodu 34970, alan kodu 216'dır.

Adalar'ın Jeolojik ve Ekolojik Özellikleri

Adalar, Dördüncü Zaman başlarındaki yer kabuğu hareketleri sırasında boğazlar açılıp Trakya-Kocaeli peneplesinin¹ güney kesimleri sularla kaplanırken, peneplesinin su üstünde kalmış parçalarıdır. Adaların, Kocaeli Yarımadası'nın batısını kapsayan eski bir kitlenin parçaları oldukları, coğrafi konumları ve jeolojik yapı özelliklerinin yanı sıra, bölgenin denizaltı topoğrafyasından da anlaşılır. Burada, güneydoğuya doğru derinleşen bir platform Kocaeli Yarımadası'na doğru yavaş

yavaş yükselerek Büyükada ile Dragos arasında 10–15 m derinlikte bir sırt haline gelir. Yapılan ölçüm ve araştırmalar, bütün adalar arasında, sular altında kalmış eski bir nehrin vadileri olduğu sanılan olukların; adaların kuzeybatısında da, Boğaziçi kanalının devamı olduğu tahmin edilen bir oluğun varlığını göstermektedir.

Prens Adaları egzotik ve endemik bitki türleri ile her dönemde olduğu gibi günümüzde de önemini koruyan yerleşim yerlerindedir. Yüzde elli beşi orman alanı olan Adalar; hareketli jeolojik yapısı, kıyıların çok yönlü bakılara, zengin bir kara ve deniz ekosistemine sahip olması gibi özelliklerinin yanı sıra tarihi ve kültürel yapı varlığıyla İstanbul'un en önemli sayfiye yerlerinden biri durumundadır. Adalar'ın en yüksek yerleri ormanlık alanlar içinde kalan tepe noktalarıdır. Adalardaki en yüksek noktalar ise Büyükada'daki Yüce-tepe (203 m), Burgazada'sındaki Hristos Tepesi (163 metre), Heybeliada'daki Değirmen Tepesi (136 metre), Kınalıada'daki Çınar Tepesi (115 metre)'dir.

Adalar, Marmara Denizi içinden geçen Kuzey Anadolu Fayı'nın kuzeyinde yer almakta olup, doğuya yönelen bu aktif faydan etkilenmektedir. Adalar'da bölgesel jeoloji kapsamında Paleozoik ve Senozoik yaşlı çökeller görülür. Paleozoik çökeller karasal bir ortamda çökelmeye başlamış, bunları denizel çökeller izlemiş ve havza çökelleriyle son bulmuştur. Geçmiş zamanlarda Adalar'da işletilen birçok yeraltı zenginliği bulunurken, günümüzde herhangi bir işletme yapılamamaktadır. Yeraltı kaynaklarını bakır, demir, kireç, taş ve tuğla ocakları oluşturur. Büyükada'da eski tuğla ocağı, Burgazada'da kireç ocağı, Heybeliada, Kınalıada, Sedefadası, Tavşan Adası ve Sivriada'da taş ocakları bulunmaktaydı, ancak günümüzde bu ocaklar işletilmemektedir. Büyükada'da, Maden semtinde, eskiden demir çıkarılıp işlendiği; Heybeliada Çamlımanı'nda bakırla karışık demir yataklarının bulunduğu, ayrıca saf bakır madeni çıkarıldığı için adaya “bakır” anlamında Halki adı verildiği, boraks madeninin de bulunduğu bilinmektedir. Günümüzde demir ve bakır madenleri tükenmiş durumdadır.

Adalar İlçesi'nde toprak derinliği 15–20 cm'yi geçmez. Büyükada'daki Eski Bağ bölgesinde 30–40 cm'yi bulur. Burada ayrışma daha hızlıdır, organik madde

¹ Aşınma nedeniyle oluşmuş, yumuşak engebeli yeryüzü parçası.

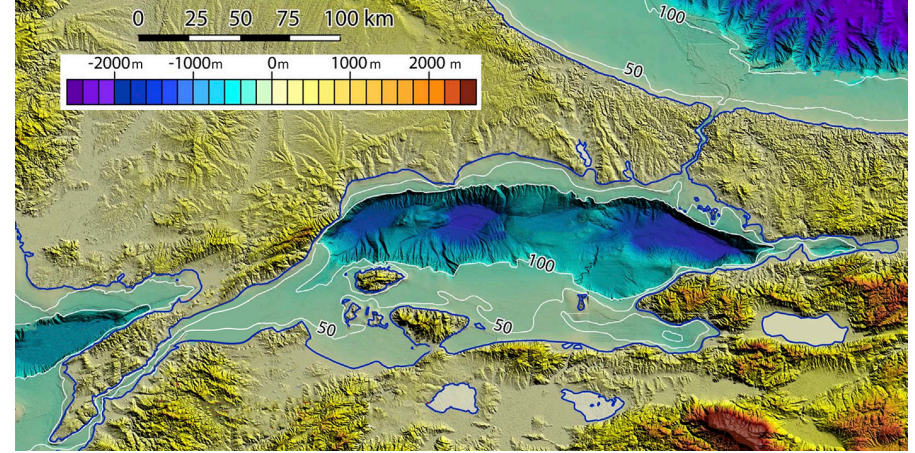
kapasitesi ve toprağın su tutma kapasitesi daha yüksek oranlarda seyrederek. İlçede, killi balçık ve kumlu balçık gibi demir yönünden zengin topraklar mevcuttur. Kayalık ve taşlık yapıya sahip olmasına rağmen, besin elementlerince zengin ancak organik madde yönünden yetersiz bir toprak yapısına sahiptir.

Büyükada, Heybeliada, Burgazada ve Kınalıada grubunda egzotik ve endemik bitki türleriyle büyük öneme sahip ormanlarındaki doğal bitki örtüsü kızılçam ve Akdeniz'e özgü maki topluluklarıdır. Adalarda oldukça boyulu, sekonder tipte oluşmuş kocayemiş, menengiç, geniş yapraklı akçakesme, defne, kermes meşesi, delice, katran ardıcı, İspanyol katırtırnağı, beyaz çiçekli laden, tüylü keçiboğan ve lavanta çiçeği gibi maki elemanları görülür. Ayrıca Adalar İlçesinde 615 hektar alanı kaplayan iğne ve geniş yapraklı ormanlar bulunur.

Marmara Denizi'nin Su Altı Özellikleri

Marmara Denizi bütün kıyıları aynı ülkenin egemenlik sınırları içinde bulunan dünyadaki tek denizdir. Yaklaşık 11.350 km² büyüklüğünde olan bu iç deniz İstanbul Boğazı ile Karadeniz'e, Çanakkale Boğazı ile Ege Denizi'ne geçen akıntıların özelliklerini bir arada sunar. Marmara Denizi'nde küçük bir denizde rastlanmayacak ölçüde büyük derinlikler vardır. İzmit Körfezi'nin girişinden başlayarak batıya doğru uzanan hat üzerinde derinliği 1.000 metreden fazla olan üç büyük çukur sıralanır. Bunlardan en doğuda olanı Prens Adaları'nın hemen güneyinde, derinliği 1.238 metreyi bulan Çınarcık Çukuru'dur (**Görsel 2**). Ortada Marmara Ereğlisi'nin güneyinde yer alan Marmara Ereğlisi Çukuru'nun derinliği 1.390 metredir. Bu çukur aynı zamanda Marmara Denizi'nin en derin noktasını oluşturur. Daha batıda Tekirdağ önlerinde ise derinliği 1.112 metreye inen Tekirdağ Çukuru yer almaktadır.

İstanbul Boğazı'ndan giren düşük yoğunluklu Karadeniz suyu Marmara Denizi'nin yüzey suyunu oluşturur. Üst tabakanın altında ise, Çanakkale Boğazı'ndan Marmara Denizi'ne gelen Ege Denizi'nin tuzlu, yoğun ve sıcak suları bulunur. Bu sular da İstanbul Boğazı'nın altından Karadeniz'e girer. Her iki boğazdaki bu çift

Görsel 2. Adalar, Marmara Denizi'nin kuzeyinde yer alan üç büyük derinliğin (doğudan batıya Çınarcık Çukuru, Marmara Ereğlisi Çukuru, Tekirdağ Çukuru) kuzeyinde yer alır.

yönlü ve çift katmanlı akıntı sistemi denizlerimizdeki su seviyesini dengeler. Üst katman Karadeniz suyu ile yılda ortalama iki kez (5-6 ayda bir) yenilenirken, alt katman Akdeniz suları ile ortalama 6-7 yılda tazelenir.

Marmara Denizi'nin çift katmanlı yapısının bir sonucu olarak, aynı bölgedeki deniz suyu sıcaklıkları ve tuzluluk oranları da derinliğe göre farklılık gösterir. Karadeniz suyunun hâkim olduğu 20-25 metre kalınlığındaki yüzey suları genellikle az tuzludur (ortalama binde 22). Bu oran batıya doğru giderek artarak Çanakkale Boğazı'na yaklaştıkça binde 26-28 civarına yükselir. Derinlere doğru tuzluluk artar ve 30 metreden sonra tuzluluk oranı binde 36-37 civarına yükselir. 150 metre civarında binde 39'a yükselen tuzluluk oranının bu derinlikten sonra dibeye kadar değişmediği gözlenmiştir. Çift katmanlı yapının neden olduğu farklılıklar sıcaklık değerleri yönünden de gözlenir. Marmara Denizi'nin yüzey suyu mevsimsel değişikliklere oldukça açıktır. Karadeniz suyunun hâkim olduğu üst kat-

mandaki su tabakası kiş aylarında görece kalınlaşır (yaklaşık 25 m'ye ulaşır) ve sıcaklık değerleri 6-8°C düzeyine iner. Yaz aylarında ise yaklaşık 15 m kalınlığa inen bu tabakadaki su sıcaklığı 24-26°C düzeyine çıkar. Bu derinliklerin altında Akdeniz suyunun hâkim olduğu kısımlarda su sıcaklığı çok belirgin mevsimsel değişimler göstermeksizin bütün yıl boyunca ortalama 14-16°C dolayında kalır. Bu iki farklı su katmanının arasında dalcıların 'kristal tabaka' dedikleri, soğuk ve görüşün kısıtlı olduğu bir de ara tabaka bulunur. Bu ara tabaka oldukça keskin yapısını yıl boyunca korur ve 15-20 m derinlikte üst ve alt tabaka arasındaki geçiş katmanını oluşturur.

Marmara Denizi'nin iki farklı denizin özelliklerini bir arada sunması canlı yaşamında da etkisini gösterir. Burada yaşayan canlılar, yaşam koşulları bakımından birbirinden net Şekilde ayrılmış iki farklı topluluk oluşturur.

Marmara'nın kuzeyinde, özellikle İstanbul kıyılarında (Adalar vb.) ilk 20-25 metrelerde tıpkı Karadeniz'deki gibi yoğun bir plankton kütlesiyle karşılaşılır. Kayalık yerlerin üzerinde genellikle midye popülasyonları, deniz marulları, küçük canlılar ve yeşil yosunlar görülür. Bazı bölgelerde deniz yıldızlarının lokal olarak tüm yüzeyi kapladığı görülebilir. Yaklaşık 20-25 metreden sonra daha sıcak ve daha tuzlu Akdeniz sularının olduğu derinlikler başlar. Burada görüş üst tabakada olduğu gibi düşük değildir, hatta bazı aylarda oldukça berrak sayılabilir. Akdeniz'den farklı olarak suyun rengi yeşile çalsa da kimi zaman görüş mesafesi 15-20 metreye kadar ulaşır. Bu derinliklerde Akdeniz'e özgü canlılar (daha iri balıklar, mercanlar vb.) görülmeye başlanır. Beyaz mercanlar en dikkat çekici olanlarıdır. Bu zellikleri nedeniyle, Marmara Denizi'ne yapılan bir dalışta hem Karadeniz'e özgü hem de Akdeniz'e özgü canlıları görmek, tek dalışta iki ayrı denizin özelliklerini ve farklılıklarını keşfetmek mümkündür. Bu yapısal özellikleri nedeniyle deniz canlılarının biyoçeşitliliği açısından oldukça zengin bir deniz sayılır. Bugüne dek kaydedilen balık türleri 230'un üzerindedir. Yanı sıra yumuşakçalar, derisidikenliler, tulumlular ve knidiller (zellikle bazı mercan ve anemon türleri) açısından da oldukça zengindir.

Kaynaklar

1. Adalar Belediyesi web sayfası. <https://adalar.bel.tr/>
2. Wikipedia zgr Ansiklopedi. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Adalar#Co%C4%9Frafya>
3. Google haritalar.
4. Şalom Dergi. https://dergi.salom.com.tr/haber-1145-Istanbulacutun_onuncu_adası_vordonisi.html
5. Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi. "Adalar Kültürü". I. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları. 1993. ss. sf. 66-75.
6. İstanbul adalarında bitki örtüsü-iklim ilişkisi. Türk Coğrafya Dergisi. 28 Ekim 2014. s. 107-114. Erişim tarihi: 18 Nisan 2023.
7. 1/5000 lekli Adalar Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Raporu.
8. Yaltırık F, Efe A ve Uzun A., 1993, İstanbul Adalarının Doğal ve Egzotik Bitkileri.
9. Koca C. Prens Adaları'nın Ekolojik zelliklerinin Korunması. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi 6 (1): 38-41, 2013.
10. Türk Balıkadamlar Spor Klubü (TBK). <https://www.tbk.org.tr/marmara-denizinden-goruntuler/>
11. Aksu AE, Hiscott RN, Kostylev VE, Yaltrık C, Organized pathes of bioterm growth where the Strait of Dardanelles enters the Marmara Sea, Turkey. Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology 490: 325-346, 2018.

A Brief Look at the Islands

The Islands—known variously as the **Princes’ Islands**, the **İstanbul Islands**, or the **Red Islands**—are an enchanting archipelago lying in the northeastern corner of the Sea of Marmara, just off the southern coast of İstanbul’s Asian side (**Figure 1**). Throughout history, they have appeared in many sources under different names. The most familiar is “Princes’ Islands,” a title believed to come from their use in Byzantine times as places of exile for nobles, princes, patriarchs, and even emperors. Another story traces the name to Emperor Justin II, who in 567 built a grand palace and monastery on *Büyükada*.

The archipelago can be divided into two main groups: the central islands and the smaller surrounding ones. In total, there are nine islands and two nearby islets. The central group—**Büyükada**, **Heybeliada**, **Burgazada**, and **Kaşık Adası**—stand higher above the sea than their neighbors: **Sedef Adası**, **Tavşan Adası (Neandros)**, **Yassıada**, **Sivriada**, and **Kınalıada**.

With a land area of just 16 square kilometers, the Islands form İstanbul’s least populated district. Five of them—*Büyükada*, *Heybeliada*, *Burgazada*, *Kınalıada*, and *Sedef Adası*—have permanent settlements, while *Sivriada*, *Yassıada*, *Kaşık Adası*, and *Tavşan Adası* remain uninhabited. The so-called “Lost Islands of İstanbul,” two rocky islets near the coast, are in fact the peaks of the **Vordonos (Vordonisi) Islands**, which sank after an earthquake in 1010 AC.

Distances from the *Küçükyalı* breakwater range from 2.8 nautical miles (*Kınalıada*) to 4 nautical miles (*Büyükada*), while the most remote, *Tavşan Adası*, lies 13.5 nautical miles offshore. With the exception of *Yassıada* and *Sivriada*, the islands are strung along a northwest–southeast axis over a span of 12 kilometers, from *Kınalıada* in the west to *Sedef Adası* in the east. *Büyükada* is the largest (5.2 km long), while *Heybeliada* is the widest (2 km across).

The climate of the Islands resembles that of İstanbul, but with a warmer, more Mediterranean touch. Summers are dry and hot, winters and springs bring rain, and summer evenings are cooled by gentle breezes blowing in from the Black Sea. Winters are shaped by strong winds from the Balkans, while autumn and

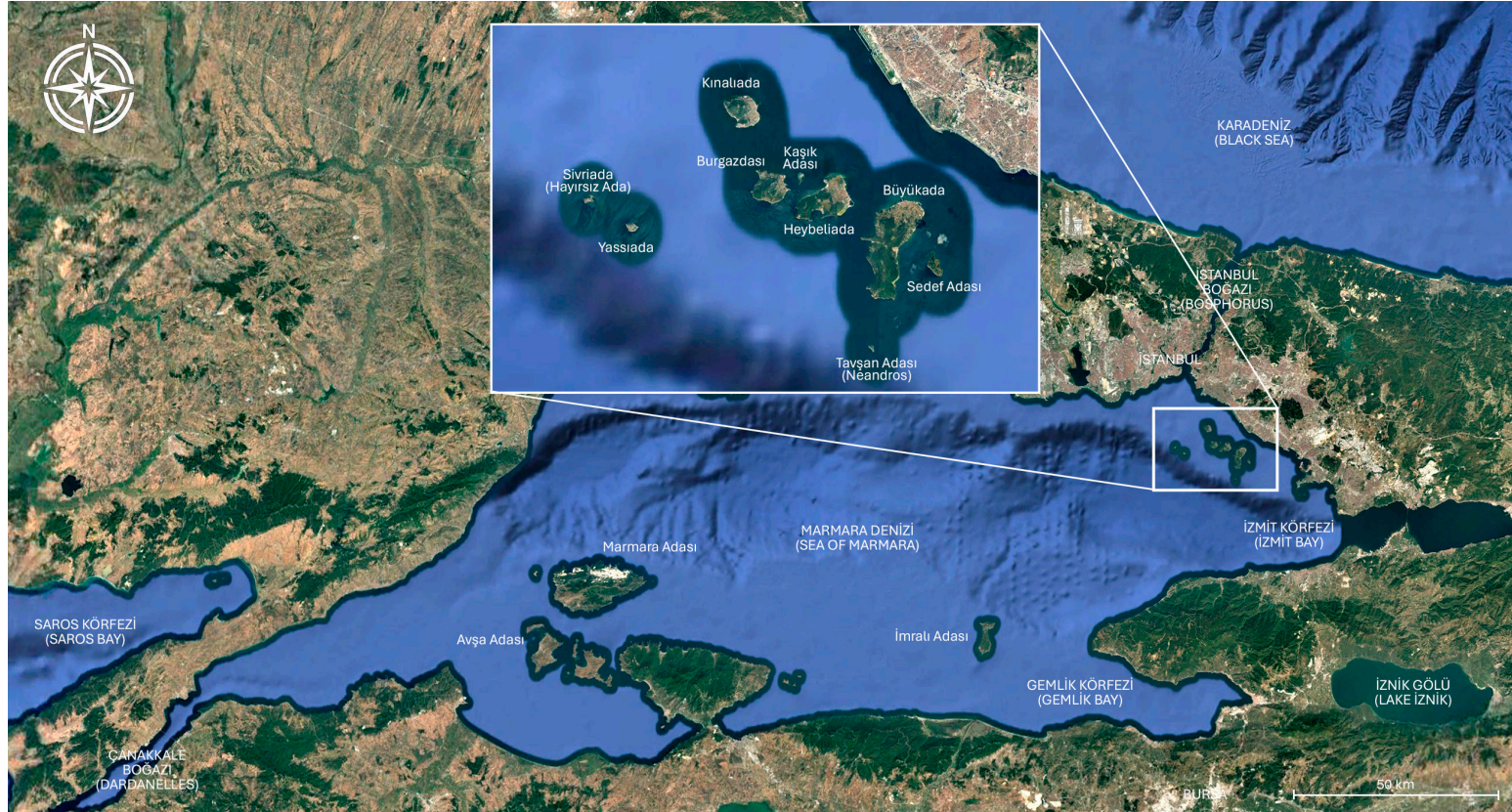

Figure 1. The Princes' Islands in the northern Sea of Marmara are the portions of land that remained above water from the Gulf of İzmit. Nine of the total 25 islands

in the Sea of Marmara fall within this group. They are located just northeast of the North Anatolian Fault line.

early spring are softened by the warm lodos. One of the Islands' long-celebrated features is the healthfulness of their climate. The reddish soil of the Islands, rich in iron oxide, gives them one of their oldest names: the Red Islands. This

mineral-rich earth, well suited to growing trees, fruits, vegetables, and flowers, has supported cultivation here for centuries.

Today, the district of Adalar is made up of five neighborhoods: Maden and Nizam on Büyükada, along with the islands of Kınalıada, Burgazada, and Heybeliada. Sedef Adası is administratively attached to Büyükada's Maden neighborhood, and Büyükada itself serves as the district center.

The Islands contain around 20,000 residences and 2,500 businesses, though nearly 90% are only active in summer. There are also 899 registered historic buildings scattered across the archipelago. Electricity reaches the Islands through five separate undersea cables, and transportation is only possible by sea—ferries, motorboats, and sea buses. Travel time varies from just 25 minutes to the nearest point to about an hour and a half to the farthest.

According to 2022 data, the total population of the Islands was 16,372. Year-round residents live only on Büyükada, Heybeliada, Burgazada, and Kınalıada. The district's postal code is 34970, and the telephone area code is 216.

Geological and Ecological Features of the Islands

The Islands are remnants of the peneplain¹ of Thrace-Kocaeli that remained above sea level during the crustal movements of the Quaternary Period, when the straits were formed and the southern parts of the peneplain were submerged. That the Islands are parts of an ancient mass covering the western side of the Kocaeli Peninsula can be understood not only from their geographical location and geological structure but also from the region's submarine topography. Here, a platform that deepens toward the southeast gradually rises toward the Kocaeli Peninsula, forming a ridge 10–15 meters deep between Büyükada and Dragos. Measurements and studies show that, among the Islands, there are channels believed to be the valleys of an ancient river now submerged, and to the northwest of the Islands lies a trench thought to be a continuation of the Bosphorus channel.

¹ A piece of land gently, uneven terrain formed by erosion.

The Princes' Islands, with their exotic and endemic plant species, have always been and remain important settlements. With 55% of their area covered by forests, the Islands are one of Istanbul's most significant resort areas, thanks not only to their dynamic geological structure, multifaceted coastal landscapes, and rich terrestrial and marine ecosystems, but also to their historical and cultural heritage. The highest points of the Islands lie within forested areas: Yüce-tepe (203 m) on Büyükada, Hristos Hill (163 m) on Burgazada, Değirmen Hill (136 m) on Heybeliada, and Çınar Hill (115 m) on Kınalıada.

Located to the north of the North Anatolian Fault, which passes through the Sea of Marmara, the Islands are influenced by this eastward-moving active fault. In terms of regional geology, Paleozoic and Cenozoic deposits are found on the Islands. The Paleozoic deposits began to accumulate in a terrestrial environment, followed by marine sediments, and ended with basin deposits. In the past, many mineral resources were exploited on the Islands, though none are in operation today. These resources included copper, iron, lime, stone, and brick quarries. Büyükada once had a brickworks, Burgazada a lime quarry, and stone quarries were found on Heybeliada, Kınalıada, Sedef Island, Tavşan Island, and Sivriada, though all are now inactive. In Büyükada's Maden district, iron was once extracted and processed; in Heybeliada's Çamlımanı, there were deposits of copper mixed with iron, and pure copper was also mined, giving the island its former name "Halki," meaning "copper." Borax was also extracted here. Today, however, the iron and copper deposits are depleted.

In the Islands district, soil depth generally does not exceed 15–20 cm. In Büyükada's Eski Bağ area, it can reach 30–40 cm, where decomposition occurs more rapidly and both organic matter and water retention capacities are relatively high. The district contains iron-rich soils such as clay loam and sandy loam. Although rocky and stony in structure, the soil is rich in mineral nutrients but poor in organic matter.

In the Büyükada, Heybeliada, Burgazada, and Kınalıada group, the forests of great ecological importance are home to exotic and endemic plant species.

The natural vegetation consists mainly of red pine and Mediterranean maquis communities. The maquis includes tall, secondary-growth plants such as strawberry tree (*Arbutus unedo*), turpentine tree (*Pistacia terebinthus*), *Phillyrea latifolia*, laurel, kermes oak, wild olive, prickly juniper, Spanish broom, white rockrose, hairy broom, and lavender. In addition, the 615 hectares of forest in the Islands district include both coniferous and broad-leaved forest types.

Underwater Features of the Sea of Marmara

The Sea of Marmara is the only sea in the world whose entire coastline lies within the borders of a single country. Covering an area of approximately 11,350 km², this inland sea connects to the Black Sea through the Bosphorus Strait and to the Aegean Sea through the Dardanelles, combining the hydrological characteristics of both systems. Unlike other small seas, the Sea of Marmara contains remarkably deep basins. Beginning at the entrance of the Gulf of İzmit and stretching westward, three deep depressions exceeding 1,000 meters in depth are aligned. The easternmost of these is the Çınarcık Basin, just south of the Princes' Islands, reaching a depth of 1,238 meters. In the center lies the Marmara Ereğlisi Basin, south of Marmara Ereğlisi, which at 1,390 meters represents the deepest point of the Sea of Marmara (**Figure 2**). Further west, off the coast of Tekirdağ, is the Tekirdağ Basin, descending to 1,112 meters.

The low-salinity waters of the Black Sea entering through the Bosphorus form the surface waters of the Sea of Marmara. Beneath this upper layer lie the warmer, denser, and saltier waters of the Aegean Sea, which enter through the Dardanelles and then flow out beneath the Bosphorus into the Black Sea. This two-way, two-layer current system in both straits balances sea levels between the connected seas. While the surface layer, consisting of Black Sea waters, is renewed on average twice a year (every 5–6 months), the deeper Aegean layer is replenished every 6–7 years.

As a result of this stratification, seawater temperatures and salinity in the same area vary with depth. The 20–25-meter-thick surface layer dominated by Black

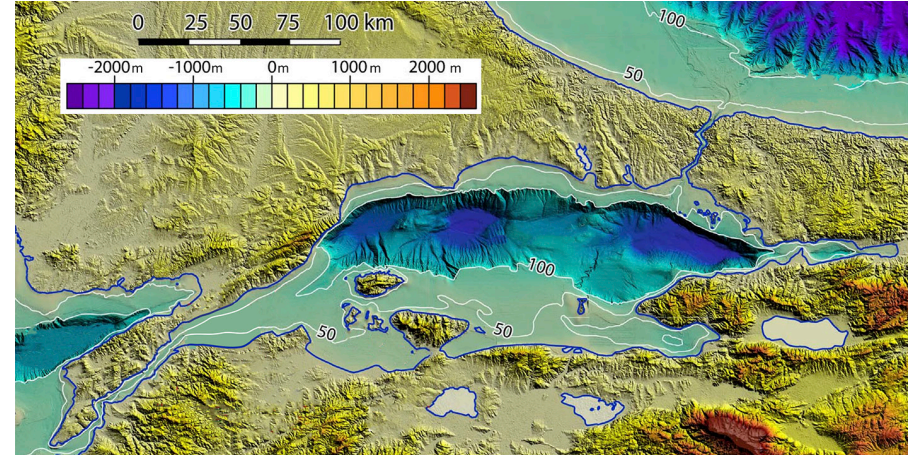

Figure 2. The Islands are located north of the three major deep basins in the northern Sea of Marmara (from east to west: Çınarcık Basin, Marmara Ereğlisi Basin, Tekirdağ Basin).

Sea water is generally less saline (around 22‰). Moving westward toward the Dardanelles, salinity gradually increases to around 26–28‰. At greater depths, salinity rises further, reaching 36–37‰ below 30 meters, and stabilizing at about 39‰ from 150 meters all the way to the seabed. Temperature differences also reflect this layering. Surface waters are highly sensitive to seasonal changes: in winter, the Black Sea surface layer thickens to about 25 meters, with temperatures dropping to 6–8°C. In summer, this layer thins to about 15 meters, with temperatures rising to 24–26°C. Below this, in the Aegean-dominated deep waters, temperatures remain stable throughout the year at around 14–16°C. Separating the two is a sharp transition zone known to divers as the “crystal layer”—a colder, murkier band at 15–20 meters depth that persists year-round.

The Sea of Marmara’s blending of two distinct marine systems shapes its biodiversity. Marine life is divided into two clear ecological communities based on these layers. In the north, particularly along Istanbul’s shores (including the Princes’ Islands),

the first 20–25 meters are rich in plankton, similar to the Black Sea. Rocky substrates are covered by mussels, sea lettuce, small invertebrates, and green algae. In some places, sea stars form dense carpets across the seabed. Below 20–25 meters, the warmer and saltier Aegean waters begin, where visibility is generally better—sometimes reaching 15–20 meters despite the water’s greenish hue, unlike the blue of the Mediterranean. Here, marine life typical of the Aegean appears, including larger fish and corals. Among the most striking are the white corals.

Because of these unique features, a single dive in the Sea of Marmara offers the extraordinary experience of encountering species from both the Black Sea and the Mediterranean—essentially exploring two seas at once. Thanks to this structure, the Sea of Marmara is considered highly rich in biodiversity. To date, over 230 fish species have been recorded, alongside diverse mollusks, echinoderms, tunicates, and cnidarians, including corals and anemones.

References

1. Municipality of Adalar web site. <https://adalar.bel.tr/>
2. Wikipedia Özgür Ansiklopedi. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Adalar#Co%C4%9Frafya>
3. Google haritalar.
4. Şalom Dergi. https://dergi.salom.com.tr/haber-1145-Istanbulacutun_onuncu_adasi_vordonisi.html
5. Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi. “Adalar Kültürü”. I. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları. 1993. ss. sf. 66-75.
6. İstanbul adalarında bitki örtüsü-iklim ilişkisi. *Türk Coğrafya Dergisi*. 28 Ekim 2014. s. 107-114. Erişim tarihi: 18 Nisan 2023.
7. 1/5000 Ölçekli Adalar Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Raporu.
8. Yalırık F, Efe A ve Uzun A., 1993, İstanbul Adalarının Doğal ve Egzotik Bitkileri.
9. Koca C. Prens Adaları’nın Ekolojik Özelliklerinin Korunması. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi* 6 (1): 38-41, 2013.
10. Türk Balıkadamlar Spor Klubü (TBK). <https://www.tbk.org.tr/marmara-denizinden-goruntuler/>
11. Aksu AE, Hiscott RN, Kostylev VE, Yalırık C, Organized pathes of biotherm growth where the Strait of Dardanelles enters the Marmara Sea, Turkey. *Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology* 490: 325-346, 2018.

Burgazada

24

Sait Faik'in hikâyelerine konu olan kıyıları kadar, su altındaki doğal güzellikleriyle de öne çıkar. Çağlar öncesinden gelen volkanik kayaların oluşturduğu eşsiz dip yapısı, burayı diğer adalardan ayırır. Bu volkanik zemin; yosunlar, süngerler ve çeşitli omurgasızlara ev sahipliği yapar.

Burgazada'nın su altı, geçmişin izlerini ve doğanın gücünü aynı anda taşır – tıpkı onun yüzeyi gibi.

As much as it is celebrated for the shores that inspired Sait Faik's stories, Burgazada rises from the sea as a hidden realm of underwater splendor. Beneath the waves lies a bed of ancient volcanic rocks, sculpted over millennia—a foundation that sets it apart from all other islands. This primeval volcanic floor cradles forests of seaweed, delicate sponges, and countless invertebrates, each a silent witness to the passage of time.

The underwater world of Burgazada bears the marks of history and the raw power of nature, intertwined in a living tapestry—echoing the same resilient spirit found on its surface.

12-13 Temmuz 2025

24 Ağustos 2025

25

168 m

Örümcek yengeci / Lesser spider crab

Maja crispata

Tüy deniz yıldızı / *Mediterranean feather star*

Antedon mediterranea

Yumuşak mercan / Soft coral

Spinimuricea klaveren

Kırmızı dudaklı kayabalığı / Red-mouthed goby

Gobius cruentatus

Mürekkep balığı / Cuttlefish

Sepia sp.

Keşiş yengeci ve anemon/ Hermit crab with a cloak anemone

Pagurus prideaux & Calliactis palliata

Kabuksuz deniz salyangozu/ Sea slug

Facelina bostoniensis

Kabuksuz deniz salyangozu/ *Sea slug*

Nemesignis banyulensis

Büyükada

34

Büyükada, tarihi köşkleri, çam ormanları ve kalabalık caddeleri ile tüm adaların merkezi olan Büyükada, suyun altında ise sessiz ve renkli bir yaşam sunar.

Kayalık diplerde saklanan Marmara'ya özgü deniz canlıları bu dünyanın sakinleridir.

Kayalık kıyıların belli yerlerindeki su altı mağaraları adanın gözden uzak değerleridir bu adanın. Bu nedenle Büyükada'nın su altı, tıpkı yüzeyi gibi; hem canlı hem de derin anlamlarla doludur.

Buradaki fotoğraflar, adanın bilinmeyen bu yüzünün bir kestini sunuyor.

Büyükada, with its historic mansions, pine forests, and bustling streets, serves as the heart of all the islands. Beneath the waves, however, it reveals a silent, vibrant world all its own.

Rocky seabeds shelter marine life unique to the Sea of Marmara, the quiet inhabitants of this hidden realm. Submerged caves along select rocky shores hold the island's most secret treasures, away from prying eyes.

In this way, Büyükada's underwater world mirrors its surface—alive, layered, and full of meaning. The photographs presented here offer a glimpse into this little-known face of the island, capturing its hidden depths for the first time. power of nature, intertwined in a living tapestry—echoing the same resilient spirit found on its surface.

27 Eylül 2025
20 Temmuz 2025

35

370 m

Kâküllü horozbina / *Tentacled blenny*

Parablennius tentacularis

Tüy deniz yıldızı / *Mediterranean feather star*

Antedon mediterranea

Deniz yıldızı / *Sea star*

Peltaster placenta

Kırmızı dudaklı kayabalığı / *Red-mouthed goby*

Gobius cruentatus

Zarif anemon / *Elegant anemone*

Cylista elegans

Yumuşak mercan / *Soft coral*

Veretillum cynomorium

Yengeç / Jaguar round crab

Xantho poressa

Deniz kestanesi iskeleti / *Sea urchin skeleton*

Parechinus angulosus

Tüy deniz yıldızı / *Mediterranean feather star*

Antedon mediterranea

Deniz hiyarı / *Sea cucumber*

Ocnus planci

Kabuksuz deniz salyangozu / Sea slug

Flabellina affinis

Kabuksuz deniz salyangozu / *Sea slug*

Cratena peregrina

Heybeliada

48

Çam ormanları gibi denizin altı da hayat doludur. Su yüzeyinin hemen altında uzanan taşlık alanlar, birçok türden su altı canlısına ev sahipliği yapar. Dip yapısı ekosistemin sağlıklı işleyişinin bir göstergesidir.

Deniz Lisesi ve Ruhban okuluyla tarihsel kimliğe sahip Heybeliada, suyun altında da bir o kadar köklü bir yaşam barındırır. Heybeliada'nın su altı, adeta görünmeyen bir bahçedir – sessiz, nazik ve büyüleyici.

Just as the pine forests flourish above, the seabed teems with life. Rocky stretches lying just beneath the water's surface provide shelter for countless marine species, and the structure of the seafloor reflects the health of this vibrant ecosystem.

Heybeliada, known for its historical identity with the Naval Academy and the Theological School, harbors an equally deep-rooted life beneath the waves. The underwater world of Heybeliada is like an unseen garden—silent, gentle, and utterly enchanting.

10 Ağustos 2025
28 Eylül 2025

49

185 m

Kelebek horozbina / *Butterfly blenny*

Blennius ocellaris

Anemon / Anemone

Anemonia viridis

Benekli hani / *Brown comber*

Serranus hepatus

Anemon / Anemone

Anemonia viridis

Tulumlu hayvan / *Sea squirt*

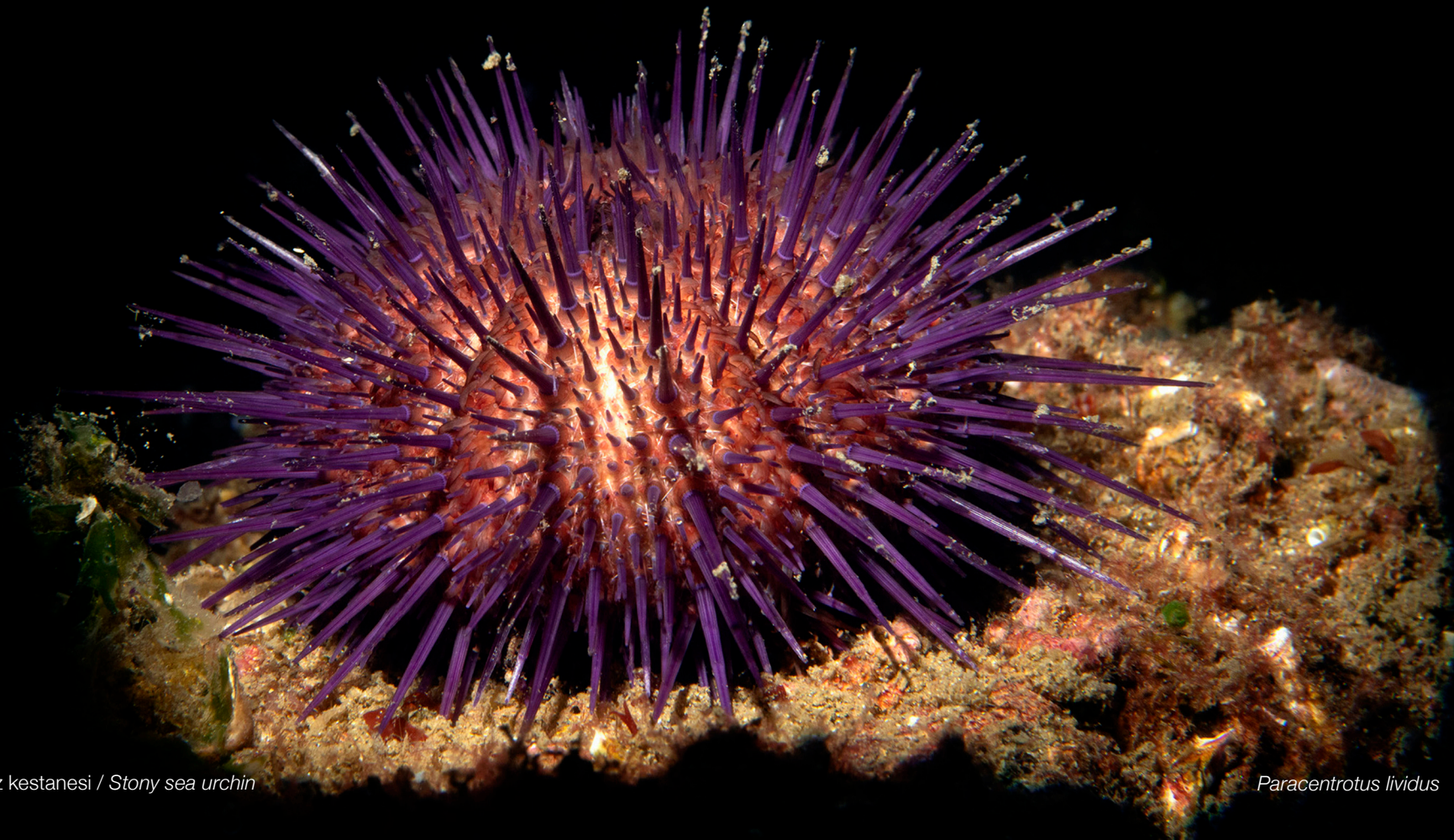

Ascidia mentula

Kelebek horozbina / *Butterfly blenny*

Blennius ocellaris

Deniz kestanesi / *Stony sea urchin*

Paracentrotus lividus

Taraklı hayvan / Smooth scallop

Flexopecten glabe

Kirlangıç balığı / *Tub gurnard*

Chelidonichthys lucerna

Kaşıkadası

62

Adaların en küçüğü olan Kaşık Adası, yüzeydeki sadeliğini su altındaki detaylarla tamamlar.

Sığ sularında kumluk alanlar, midyeler ve küçük balıklar için ideal bir yaşam alanıdır. Derinlere doğru ilerledikçe bu sade ve küçük ada, su altında şaşırtıcı derecede canlı ve ritmik bir yaşam sunar.

Kaşık Adası, doğanın sade ama etkileyici yanlarını su altında da sergiler.

Kaşık Adası, the smallest of the islands, completes its surface simplicity with rich underwater details.

Its shallow waters, with sandy stretches, provide a perfect habitat for mussels and small fish. As one ventures deeper, this modest little island reveals an underwater world surprisingly full of life and rhythm.

Beneath the waves, Kaşık Adası showcases nature's simple yet striking beauty.

10 Ağustos 2025

38 m

63

Kömürcü kayabaliğı / Black goby

Gobius niger

Denizanası / *Neoturris medusa*

Neoturris pileata

Istakoz / European lobster

Homarus gammarus

Istakoz / *European lobster*

Homarus gammarus

Vatoz / Ray

Raja sp.

Dikenli deniz yıldızı / Spiny starfish

Marthasterias glacialis

Keşif yengeci ve sünger/ Hermit crab and sponge

Diogenes pugilator & Suberites domuncula

İnce kayabalığı / *Slender goby*

Gobius geniporus

Kınalıada

72

Demir oksitli kırmızı toprağıyla tanınsa da, su altında da zengin bir yaşam saklıdır. Sert kayalık yapısı, küçük mercan türlerine, renkli süngerlere ve bir çok Marmara Denizi canlısına ev sahipliğı yapar.

Ada çok büyük değildir ama su altındaki çeşitlilik büyüleyici derecede zengindir.

Buradaki fotoğraflar, Kınalı'nın sessiz, renkli ve canlı su altı dünyasına açılan bir pencere sunuyor.

Though famed for its iron-rich red soils, Kınalıada also hides a vibrant life beneath the waves. Its rugged rocky seafloor shelters small coral species, colorful sponges, and numerous inhabitants of the Sea of Marmara.

The island may be small, but the diversity beneath its waters is astonishingly rich.

The photographs here offer a window into Kınalıada's silent, colorful, and lively underwater world.

5 Temmuz 2025

73

140 m

Mehmet Çelik

74

Kabuksuz deniz salyangozları / Sea slugs

Edmundsella pedata

Anemon / Daisy anemone

Cereus pedunculatus

Kömürcü kayabalığı / *Black goby*

Gobius niger

Kâküllü horozbina / *Tentacled blenny*

Parablennius tentacularis

Trakonya / Greater weever

Trachinus draco

Zarif anemon / *Elegant anemone*

Cylista elegans

Deniz hıyarı / Sea cucumber

Ocnus planci

Deniz hıyarı / *Sea cucumber*

Ocnus planci

Sedef Adası

82

Büyük ölçüde özel mülkiyet olan Sedef Adası, Prens Adaları arasında insan etkisinin en az olduğu adadır.

1980'lerde kıyılarında bir Bizans dönemi batığı bulunmuş ve aletli dalışa yasaklanmıştır. Ancak batık etkin şekilde korunmamış; uzun yıllar demirleme ve gırgır avcılığına izin verilmiştir. Bu nedenle batık zarar görmüş olabilir; henüz resmi bir araştırma yapılmamıştır. Ancak Sedef Adasında dalış yasağı sürmekte, sadece bilimsel dalışlar için izin alınabilmektedir. 2025'te derneğimizin fotoğraflama başvurusu reddedildiği için su altı yaşamına ilişkin bilgiler yüzey gözlemleriyle sınırlı kalmıştır.

İleriki sayfalarsa göreceğiniz fotoğraflar, geçmişte izinle yapılan dalışlarda kaydedilmiştir.

Largely privately owned, Sedef Island is the least affected by human activity among the Princes' Islands.

In the 1980s, a Byzantine-era shipwreck was discovered along its shores, and scuba diving around it was prohibited. However, the wreck was not effectively protected, and for many years anchoring and trawling were permitted, potentially causing damage. No official study has yet been conducted. Today, diving around Sedef Island remains restricted, with access allowed only for scientific research. In 2025, our association's request to photograph underwater life was denied, so observations of the island's marine environment were limited to surface-level studies.

The photographs you will see on the following pages were recorded during earlier dives conducted with official permission.

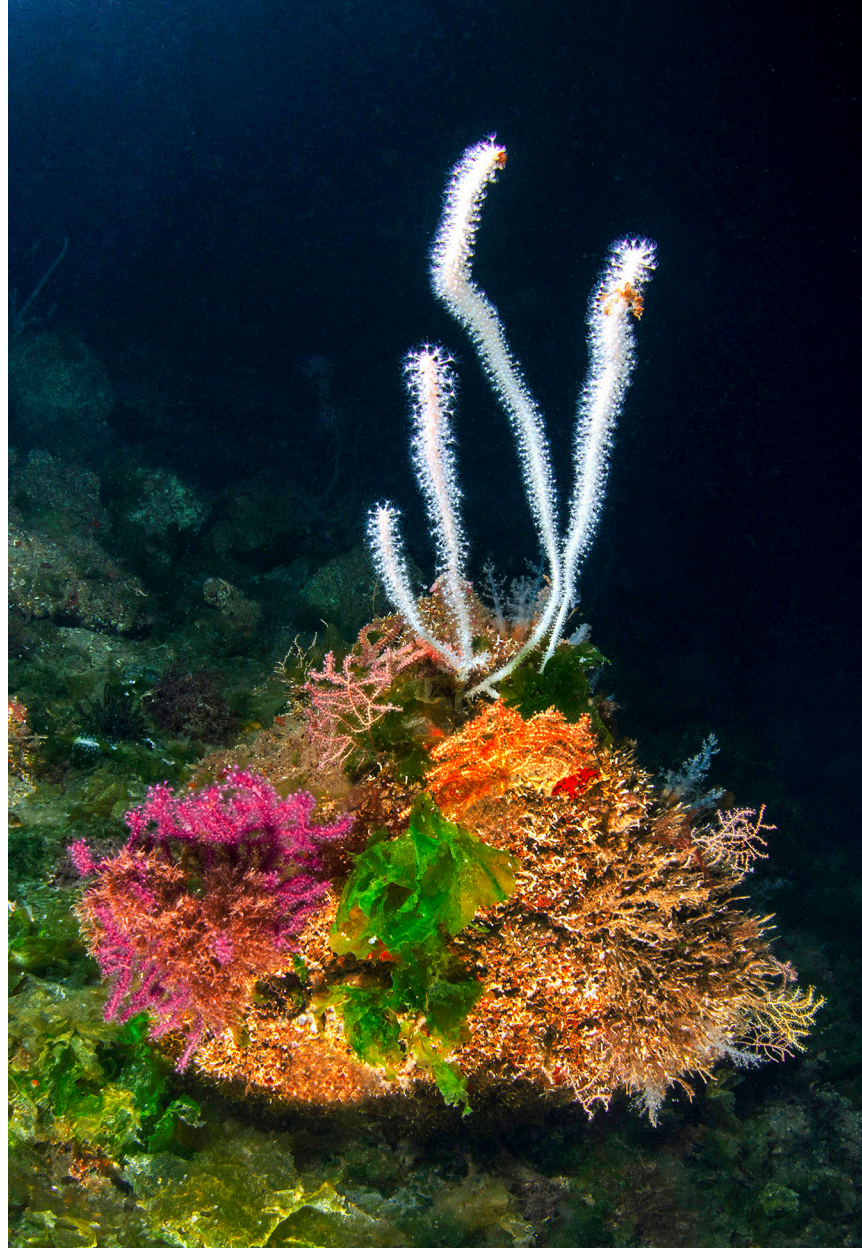

110 m

Yumuşak mercan / Soft coral

Alcyonium acaule

Yumuşak mercan / *Soft coral*

Spinimuricea klavereni

Yumuşak mercan / Soft coral

Alcyonium palmatum

Denizanası / *Jellyfish*

Discomedusa lobata

Sivriada

88

Yıllardır ıssız oluşuyla bilinir; fakat denizin altı bu yalnızlığın tersine canlılıkla doludur.

Derin ve temiz suları, mercan benzeri süngerlerin ve çeşitli kabukluların yaşamasına olanak tanır. Adanın üzerinde geçmişin bazı izlerine rastlamak da mümkündür.

Sivriada'nın su altı dünyası, terkedilmiş gibi görünen bir yerin aslında ne kadar zengin olabileceğini bize hatırlatır.

For years, Sivriada has been known for its solitude; yet beneath the waves, life thrives in abundance.

Its deep, clear waters provide a home for coral-like sponges and a variety of crustaceans. Traces of the past can even be glimpsed above the island's surface.

The underwater world of Sivriada reminds us that a place that appears abandoned can, in fact, be astonishingly rich and full of life.

24 Ağustos 2025

89

40 m

Benekli hani / *Brown comber*

Serranus hepatus

Ay denizanası / Moon jellyfish

Aurelia aurita

Yumuşak mercan / Soft coral

Eunicella cavolini

Kalamar yumurtası / *Squid roe*

Loliginidae sp.

Rapa salyangozu yumurtaları / Veined rapa whelk

Rapana venosa

Kabuksuz deniz salyangozları / Sea slugs

Felimida krohni

Sünger yengeci / Sponge crab

Dromia personata

Deniz kestanesi / Stony sea urchin

Paracentrotus lividus

Tavşan Adası (Neandros)

98

Küçük adalardan birisi olan Neandros, ya da bilinen adıyla Tavşan Adası, denizin ortasında sessizce duran bir doğa parçası gibidir. Yerleşimsiz oluşu ve çevresini saran berrak sular, onu hem su üstünde hem de su altında özel kılar.

Kıyılarındaki midye tarlaları, Pinalar bir çok küçük balık türü yanında derinliklerinde gizlenen siyah mercanları ve bölgeye taşınıp yetiştirilmesine çalışılan yumuşak mercanları ile ünlüdür.

2021 yılında “doğal koruma alanı” ilan edilen Neandros, artık korunmaya değer oluşuyla da anılıyor.

Bu küçük ada, bizlere şunu hatırlatır: Doğa, en çok dokunulmadığında parlar. Tavşan Adası'nın su altı dünyası, sessizlikte büyüyen yaşamın zarif bir temsilidir.

Neandros, also known as Tavşan Island, one of the smaller islands, stands quietly in the heart of the sea like a fragment of untouched nature. Its lack of settlement and the crystal-clear waters surrounding it make it special both above and below the surface.

The island's shores are famous for mussel beds, Pinas, and a variety of small fish species, as well as the black corals hidden in its depths and soft corals that have been transplanted and cultivated in the area.

Declared a “nature reserve” in 2021, Neandros is now recognized for its value as a protected sanctuary. This tiny island reminds us of a timeless truth: nature shines brightest when left undisturbed. The underwater world of Tavşan Island is a graceful testament to life flourishing in silence.

The underwater world of Sivriada reminds us that a place that appears abandoned can, in fact, be astonishingly rich and full of life.

22 Haziran 2025

99

50 m

Yumuşak mercan / Soft coral

Savalia savaglia

Kâküllü horozbina / *Tentacled blenny*

Parablennius tentacularis

Kelebek horozbina / Butterfly blenny

Blennius ocellaris

Taraklı denizanası / *Brown comb jelly*

Beroe ovata

Lipsoz / Red scorpionfish

Scorpaena scrofa

Taraklı denizanası / *Comb jelly*

Pleurobrachia pileus

İskorpit ve pina / Black scorpionfish and noble pen shell

Scorpaena porcus & Pinna nobilis

Yumuşak mercan / Soft coral

Alcyonium acaule

Yassıada

108

Tarihi boyunca sürgünler ve mahkemelerle anılan Yassıada, yüzeyindeki bu geçmişin aksine, suyun altında canlı ve renkli bir dünya barındırır. Son yıllarda adada yapılan turistik yapılaşma çalışmaları, çevresindeki deniz yaşamına zarar vermiş olsa da, derinlikler sanki hâlâ direniyor gibidir.

Yumuşak mercan bahçeleri, kayalıklar arasında saklanan çeşitli deniz canlıları ve küçük balık sürüleri, bu zedelenmiş alanın hâlâ ne kadar zengin olduğunu gösterir. Yassıada'nın su altı, geçmişle bugünün arasında süregelen sessiz bir direnişin, doğanın kendini onarma çabasının simgesidir.

Throughout its history, Yassıada has been known for exiles and trials. Yet beneath the waves, in stark contrast to this somber past, a vibrant and colorful world thrives. In recent years, tourism-related construction on the island has harmed the surrounding marine life, but the depths seem to resist, holding onto their vitality.

Soft coral gardens, hidden marine creatures among the rocks, and schools of small fish reveal just how rich this damaged area still is. The underwater world of Yassıada stands as a symbol of silent resistance between past and present—a testament to nature's relentless effort to heal itself.

9 Ağustos 2025

109

30 m

Tüplü kurt / *Tube worm*

Protula sp.

Seracettin Gökçen

SUALTI FOTOGRAFÇILARI VE FLANŞLARI DERNEĞİ

111

Yumuşak mercan / Soft coral

Eunicella cavolini

Lipsoz / Red scorpionfish

Scorpaena scrofa

Domates anemonu / *Beadlet anemone*

Actinia equina

Yumuşak mercan / Soft coral

Alcyonium sp.

Ege Evrim Ertekin

Tüy deniz yıldızı / *Mediterranean feather star*

Antedon mediterranea

Alp Can

116

Kabuksuz deniz salyangozu / Sea slug

Cratena peregrina

Kabuksuz deniz salyangozu yumurtası
Sea slug egg mass

Istakoz / *European lobster*

Homarus gammarus

Kabuksuz deniz salyangozu / *Sea slug*

Felimida krohni

 Meltem Taşdelen

120

Sarı küme anemonu / *Yellow cluster anemone*

Parazoanthus axinellae

Taş mercan / *Cup coral*

Caryophyllia smithii

Vordonisi Kayalıkları (Vordonisi Rocks)

122

Etimolojik olarak işlenmemiş kaya anlamına gelen vordonisi, Dragos ile Küçükalyı arasında Bostancı sahiline 3 km, Maltepe sahiline 1 km mesafede, Bostancı çakarı altında, kimine göre iki ada, kimine göre iki tepeden oluşan kayalık batığa verilen addır.

Burası Bizans döneminde Rum balıkçılar tarafından Barbunya ve Pavurya yuvası olarak bilinirdi. Bizans döneminde Vordonia, Polimia veya Kaldırmakia diye adlandırılan kayalıklara, Osmanlı zamanında Sera Taşı, Dilek Kayaları, Batmış Manastır Taşları denildi. Kaşıkadası büyüklüğünde olan ada, büyük bir ihtimalle üzerindeki taş binaların ağır yük etkisi ile ve MS 1010 yılındaki deprem esnasında zeminde oluşan sıvılaşmayla suya doymun kumun içine gömülmüş olabilir.

Batık adanın UNESCO Dünya Kültür Mirası listesine alınması ve turizme açılması bekleniyor.

Etymologically meaning “unworked rock,” Vordonisi is a rocky submerged formation located between Dragos and Küçükalyı, approximately 3 km from the Bostancı coast and 1 km from the Maltepe shore, beneath the Bostancı shoal. Some describe it as two islands, others as two peaks.

During the Byzantine era, it was known by Greek fishermen as a nesting ground for Barbunya and Pavurya. The rocky islets, called Vordonia, Polimia, or Kaldırmakia in Byzantine times, were later known in the Ottoman period as Sera Taşı, Dilek Kayaları, or Batmış Manastır Taşları. Roughly the size of Kaşık Island, it is likely that the weight of stone buildings atop it, combined with soil liquefaction during the earthquake of 1010 AD, caused the structure to sink into the water-saturated sand beneath.

Plans are underway to include the sunken island on the UNESCO World Cultural Heritage list and open it to tourism.

14 Ağustos 2025

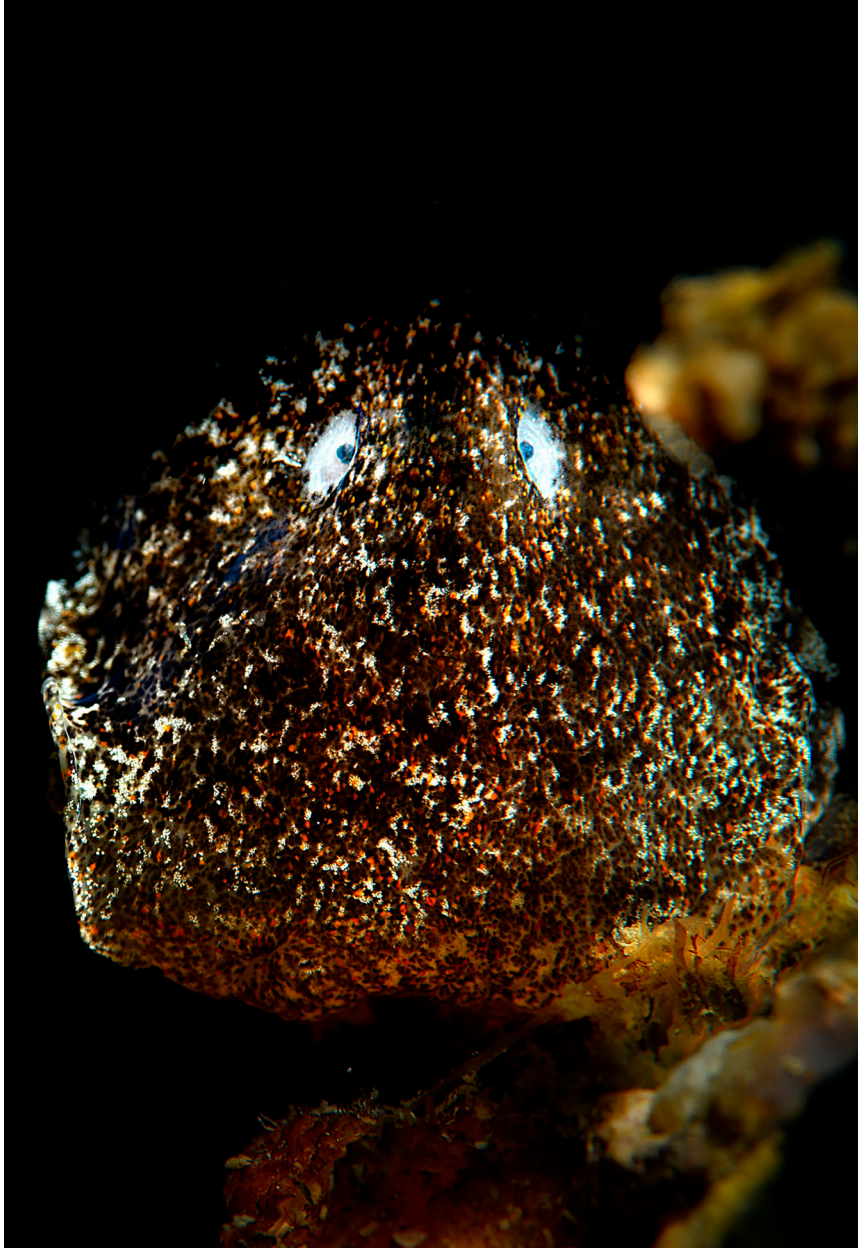

Kabuksuz deniz salyangozu / Sea slug

Dendrodoris limbata

Örümcek yengeci / *Spider crab*

Macropodia sp.

Kabuksuz deniz salyangozu / *Sea slug*

Haminoea navicula

Horzbina / Tompot blenny

Parablennius gattorugine

Müsilaj (Musilage)

128

2021 yılının bahar ve yaz aylarında Marmara Denizi, tarihin en büyük çevre felaketlerinden biriyle karşı karşıya kaldı: müsilaj. Halk arasında “deniz salyası” olarak adlandırılan bu yoğun organik tabaka, deniz yüzeyini ve zamanla derinlikleri kaplayarak ekosistemi ciddi biçimde tehdit etti. Artan deniz suyu sıcaklıkları, kirlilik yükünün uzun yıllardır denize taşınması ve yetersiz su sirkülasyonu bu felaketin başlıca nedenleri olarak gösterildi. Müsilaj, balıkçılık faaliyetlerini durma noktasına getirdi, turizmi olumsuz etkiledi ve oksijen azalması nedeniyle çok sayıda deniz canlısının ölümüne yol açtı.

Bu olay, iklim krizi ve insan kaynaklı çevresel baskıların acil önlem gerektiren sonuçlarını açıkça gözler önüne serdi. Dokuz Ada. İstanbul'un Dokuz Canı projesinin son dalışlarında Eylül 2025 itibariyle özellikle Büyükada civarında müsilajın tekrar başladığını kaydettik.

In the spring and summer of 2021, the Sea of Marmara faced one of the greatest environmental disasters in its history: mucilage. Commonly referred to as “sea snot,” this dense organic layer blanketed the surface of the sea and, over time, penetrated its depths, posing a severe threat to the ecosystem. Rising sea temperatures, decades of accumulated pollution, and insufficient water circulation were cited as the primary causes of this calamity. Mucilage brought fishing activities to a near halt, disrupted tourism, and caused the death of countless marine creatures due to oxygen depletion.

This event starkly revealed the urgent consequences of the climate crisis and human-induced environmental pressures. During the final dives of the Nine Ada: Istanbul's Nine Lives project, in September 2025, we observed the early resurgence of mucilage, particularly around Büyükada.

Büyükada Limanı / Harbor of Büyükada

Yumuşak mercan / Soft coral

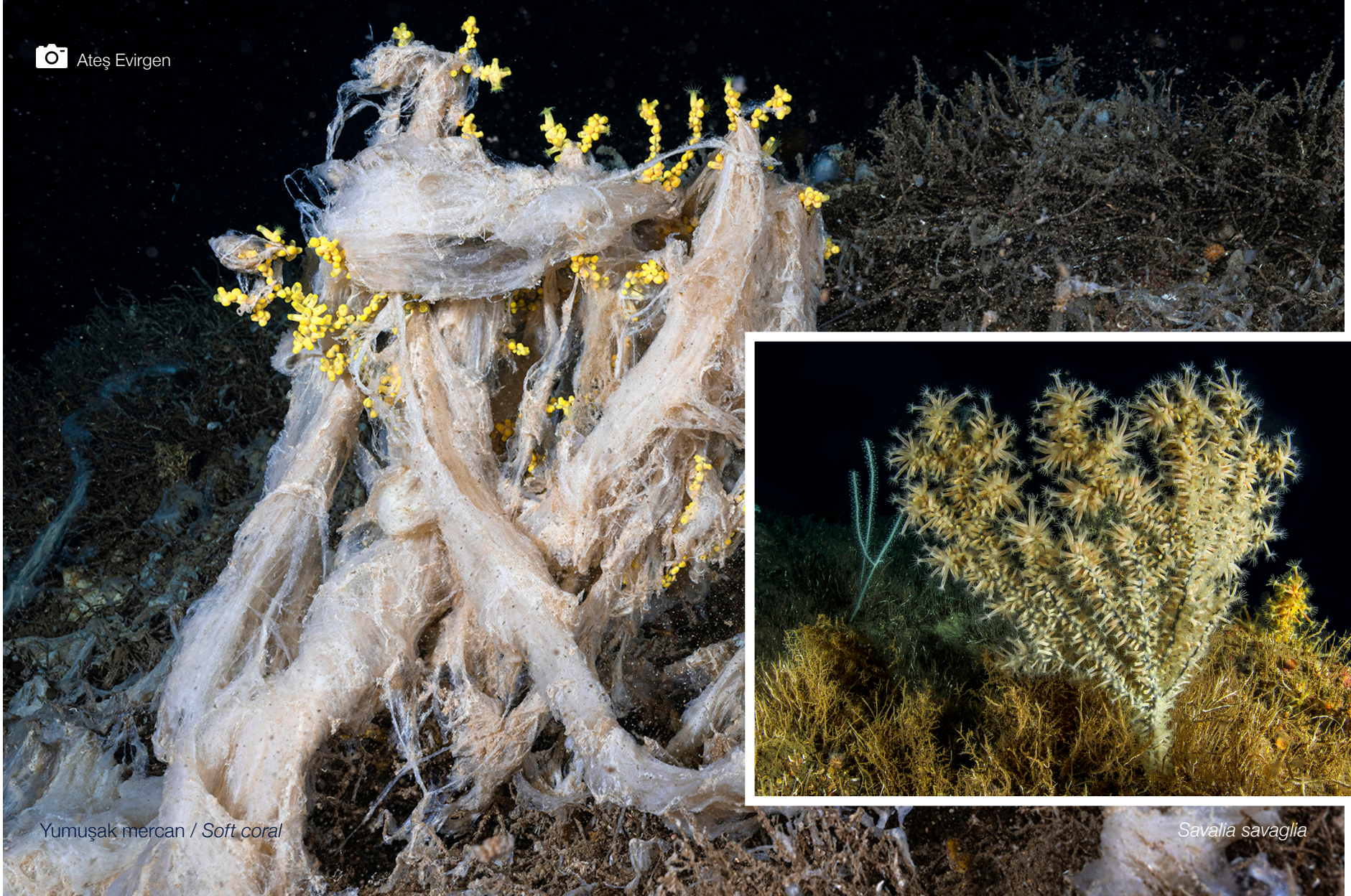
Paramuricea clavata

Yumuşak mercan / Soft coral

Eunicella cavolini

Yumuşak mercan / Soft coral

Savalia savaglia

Kirlangıç balığı / *Tub gumard*

Chelidonichthys lucerna

Lipsoz / Red scorpionfish

Scorpaena scrofa

Deniz kestanesi / Stony sea urchin

Paracentrotus lividus

Circir / Peacock wrasse

Symphodus tinca

Hayalet Ağlar (Ghost Nets)

140

Hayalet ağlar, balıkçılar tarafından kaybedilen ya da denize terk edilen av araçlarıdır ve deniz ekosistemi için ciddi bir tehdit oluşturur. Bu ağlar, görünmez tuzaklar gibi yıllarca suda kalabilir ve kontrolsüz bir şekilde balık, deniz kaplumbağası, yunus, fok ve kuş gibi pek çok canlının ölümüne yol açar. Yakalanan canlılar kurtulamadıkları için hem boğulma hem de açlık nedeniyle yaşamlarını yitirirler. Hayalet ağlar ayrıca mercan resiflerine ve deniz tabanındaki diğer ekosistemlere fiziksel zarar verir. Plastik esaslı yapıları nedeniyle doğada çözümleri yüzyıllar alır, bu süreçte mikroplastiklere dönüşerek besin zincirine karışırlar. Sorunun çözümü için kaybolan ağların tespiti ve toplanması, biyolojik olarak çözünebilir malzemelerin geliştirilmesi ve balıkçılar arasında farkındalık artırıcı eğitimlerin yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır. Hayalet ağlarla mücadele, sağlıklı deniz ekosistemlerinin korunması için kritik bir adımdır.

Ghost nets are fishing gear that have been lost or abandoned at sea, posing a serious threat to marine ecosystems. Like invisible traps, these nets can remain in the water for years, causing the deaths of countless creatures—fish, sea turtles, dolphins, seals, and seabirds—trapped and unable to escape, succumbing to both drowning and starvation. Ghost nets also physically damage coral reefs and other seabed ecosystems. Made primarily of plastic, they take centuries to decompose, breaking down into microplastics that enter the food chain. Addressing this problem requires locating and removing lost nets, developing biologically degradable materials, and raising awareness among fishers through education. Combating ghost nets is a critical step in preserving healthy marine ecosystems.

Kamera Arkası (*Behind the Scenes*)

144

Su altı fotoğrafçılığı, denizlerin gizemli dünyasını gözler önüne seren özel bir sanat ve bilim dalıdır. Temel olarak makro, geniş açı, balık portreleri, yarı su–yarı hava ve davranış fotoğrafçılığı gibi türlere ayrılır. Makro fotoğrafçılık, küçük canlıların detaylarını yansıtarak gözden kaçan güzellikleri ortaya çıkarırken; geniş açı çekimler mercan resiflerini, batıkları ve sürü halinde hareket eden balıkları bütüncül bir bakışla sunar. Balık portreleri, tek türlerin karakteristik özelliklerini ön plana çıkarır. Davranış fotoğrafçılığı ise avlanma, üreme ya da sosyal etkileşim gibi anlık sahneleri belgelemesi açısından önemlidir. Bu türler, yalnızca estetik değer taşımaz; aynı zamanda biyolojik çeşitliliğin belgelenmesine, denizel yaşamın korunmasına ve çevre bilincinin artmasına katkı sağlar. Su altı fotoğrafçılığı, hem sanatsal hem de bilimsel yönleriyle denizlerin korunması için güçlü bir araçtır.

Underwater photography is a unique blend of art and science that reveals the hidden world of the seas. It is generally divided into several types, including macro, wide-angle, fish portraits, split-shot (half water–half air), and behavior photography. Macro photography captures the intricate details of small creatures, revealing overlooked beauty, while wide-angle shots present coral reefs, shipwrecks, and schools of fish in a comprehensive view. Fish portraits highlight the characteristic features of individual species, and behavior photography documents fleeting moments such as hunting, reproduction, or social interactions. These photographic approaches are not only aesthetically valuable—they also contribute to documenting biodiversity, conserving marine life, and raising environmental awareness. With its combination of artistic and scientific dimensions, underwater photography serves as a powerful tool for protecting the oceans.

Tavşan Adası (Neandros) 2012

These two underwater photographs, taken in the same location, reveal the environmental changes the Sea of Marmara has undergone over the past 13 years.

In the first photo, a vibrant and healthy underwater ecosystem can be seen, while the second shows that the ecosystem has nearly disappeared due to mucilage, pollution, and destructive purse seine fishing practices.

Time is running out to protect our seas!

Tavşan Adası (Neandros) 2025

Aynı bölgeden çekilen bu iki su altı fotoğrafı, Marmara Denizi'nin son 13 yılda yaşadığı çevresel değişimi gözler önüne seriyor.

İlk fotoğrafta rengarenk sağlıklı bir su altı ortamı görülürken, ikinci fotoğraf müsilaj, kirlilik ve yanlış uygulanan Gırgır avcılığı nedeniyle ekosistemin neredeyse yok olduğunu gösteriyor.

Denizlerimizi korumak için zaman daralıyor!

9 ADA

Prens Adaları
Su Altı Yaşamı

Dokuz Ada

İstanbul'un Dokuz Ada

Sergi Açılışı 27 Eylül 2025
Kapanış 19 Nisan 2026

TAŞMEKTEP
BÜYÜKADA

Sergi

(Exhib)

da Canı gisi (*ition*)

Dokuz Ada
İstanbul'un Dokuz Canı
Marmara Denizi'nde Bir Farkındalık Projesi:

Marmara'nın yöreğinde, geçmişin sessiz tanıkları gibi sıralanır dokuz ada.

Her biri, suyun altında nefes alan bir başka hayat, bir başka hikâye...

2025 yılında gerçekleştirdiğimiz dalışlarla bu adaların derinliklerine indik, İstanbul'un suda atan dokuz kalbinin sesini dinledik.

İçeridekî ki hayat hâlâ orada... Mercanların arasında süzülen balıklar, kayalarla tutunmuş umutlar var.

Ama aynı zamanda bir göküş de var... Müslajın sessiz iyanı, hayalet ağlının ölümcül tuzaklarıyla örülmüş bir tehlike. Denizin belleğinde biriken ihmallere, güzelliğin gölgesine sayıyor.

Bu sergi; hem maviliklerin sunduğu büyüğü, hem de onu tehdit eden karanlıkların gözetimine ediyor. Çünkü bu dokuz can, sadece birer ada değil; İstanbul'un, Marmara'nın ve geleceğimizin soluğuyla ortak bir nefes.

İBB MIRAS | İBB-KÜLTÜR | SUFOD | BLUE DESK | ADALAR BELEDİYESİ

TEŞEKKÜRLER

"Dokuz Ada, İstanbul'un Dokuz Canı" sergisini yalnızca bir fikirle değil, birlikte atılan adımlarla hayat buldu.

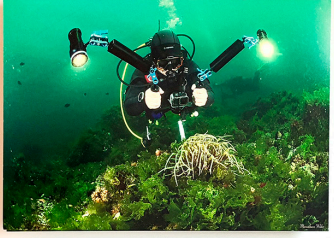
Bu yolculuğa, bizlere kapılarını açan İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile başladık. İBB, İBB Miras, İBB Kültür, Adalar Belediyesi ve Taş Mekan sergimize ev sahipliği yaparak kültüre ve çevreye duyarlı duruşlarını bir kez daha gösterdiler.

Tüm fotoğrafların bu salonda sergilenmesini baskılara destek olan, serginin gerçekleşmesini mümkün kılan değerli sponsorumuz Blue Desk firmasına teşekkür ederiz.

Dalış organizasyonlarımıza destek veren Marmara'nın derinliklerine ulaşmamıza olanak sağlayan dalış sponsorlarımız Ada Emlak, Çarşı Sporium, Marmara Sualti Merkezi, Lazy Sualti Prosen'e katkıları için ayrıca minnettarız.

Denizin sesine kulak veren, bu yolculuğa ortak olan herkese gönülden teşekkür ederiz.

Fotoğrafçılar:

Alp Can, Ateş Evirgen, Azem Yıldız, Bahar Taymaz, Banu Camuzcu, Bengü Yücebalkan, Berhan Taşdelen, Can Türktaş, Cem Özorak, Eda Çıngı, Ege Evrim Ertekin, Eren Başatanoğlu, Ferhan Coşkun, Hakan Alkan, Hanife Küçükler, Hasan Acül, İmran Dora, İrfan Çalo, Mehmet Çelik, Meltem Taşdelen, Milan Kocameşe, Murat İnan, Murathan Yıldız, Öykü Yener, Seracettin Gökçen, Serço Ekşiyen, Serdar Avcı, Tunç Öğüt, Turan Ertan, Türker Tunalı, Yasemin Dora

Sergi Koordinatörü:

Ege Evrim Ertekin

Küratör:

Osman Ürper

Sergi Ekibi:

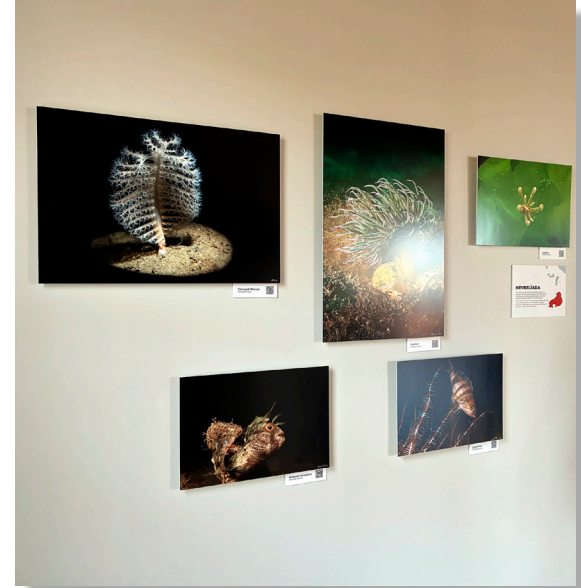
Ateş Evirgen, Cem Özorak, Ege Evrim Ertekin, Mehmet Çelik, Murat İnan

Grafik Tasarım:

Murat İnan

Film Kurgu:

Mehmet Çelik

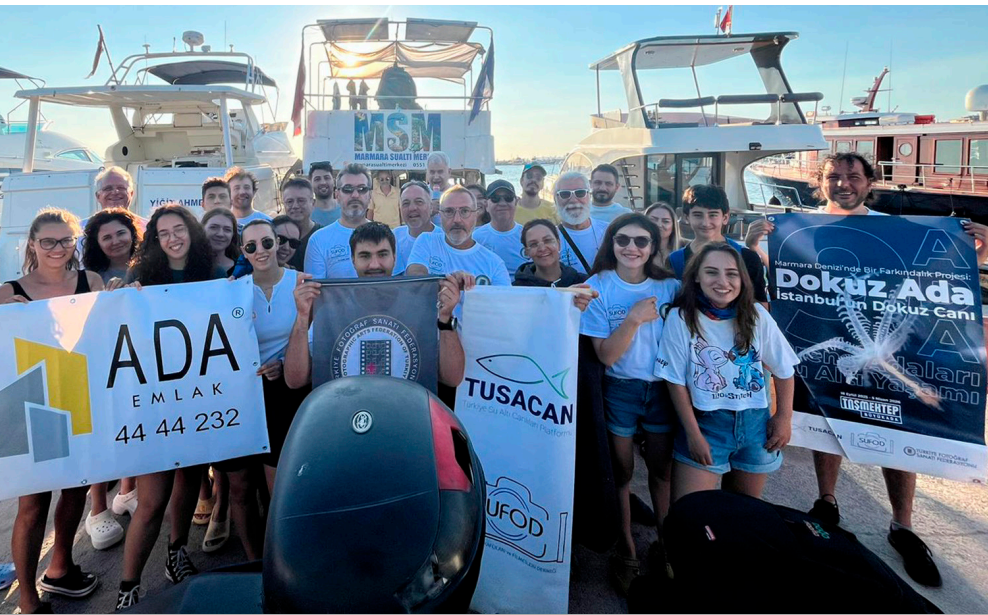

Su Üstünden Kareler (Moments Above the Surface)

152

Arka kapak fotoğrafı / *Back cover photo*: Murat İnan

Dokuz Ada

İstanbul'un Dokuz Canı

Nine Islands
İstanbul's Nine Lives

Alp Can
Ege Evrim Ertekin
Ateş Evirgen

ISBN: 978-975-98662-2-8